

Advies

Fonds voor Flankerend Economisch en Innovatiebeleid

Brussel, 19 oktober 2015

Adviesvraag: Adviesvraag over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende het beheer en de werking van het Fonds voor Flankerend Economisch en Innovatiebeleid en de werking van het beslissingscomité bij dat fonds.

Adviesvrager: Philippe Muyters - Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport

Ontvangst adviesvraag: 22 september 2015

Adviestermijn: 30 dagen

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)

Goedkeuring raad: 19 oktober 2015

De heer Philippe MUYTERS
Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Martelaarsplein 7
1000 BRUSSEL

contactpersoon

Tim Buyse
tbuyse@serv.be

ons kenmerk

SERV_BR_20151019_Fonds_Flankerend_Economisch_Innovatiebeleid_tb

Brussel

19 oktober 2015

Advies over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende het beheer en de werking van het Fonds voor Flankerend Economisch en Innovatiebeleid en de werking van het beslissingscomité bij dat fonds

Mijnheer de minister

U vroeg de SERV op 22 september 2015 om advies over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende het beheer en de werking van het Fonds voor Flankerend Economisch en Innovatiebeleid (Hermesfonds) en de werking van het beslissingscomité bij dat fonds.

De SERV wenst zijn appreciatie uit te drukken voor het feit dat, ondanks een strikt vooropgestelde timing wat betreft de uitvoering van de besluiten van de Vlaamse Regering, ruimte wordt gelaten voor advisering door de sociale partners.

Het voorontwerp van besluit concretiseert de werking van het Hermesfonds en het beslissingscomité en omvat hiertoe drie grote inhoudelijke delen: (i) het beheer en de werking van het Hermesfonds, (ii) regels met betrekking tot het beslissingscomité bij het Hermesfonds, en (iii) wijzigingen aan bestaande besluiten van de Vlaamse Regering om de continuïteit te waarborgen bij de start van het nieuwe AIO.

De SERV heeft in zijn advies van 15 juni 2015¹ zijn visie uiteengezet over het voornemen van de Vlaamse Regering om het economisch overheidslandschap en de daaraan verbonden dienstverlening te vereenvoudigen en te herstructureren. De Raad ging in dat advies ook in op het op te richten beslissingscomité van het Hermesfonds.

In hiernavolgend advies wil de SERV een aantal bekommernissen en bijhorende remediëringen formuleren die een vlotte overgang naar het nieuwe Agentschap Innoveren en Ondernemen moeten bespoedigen. De SERV focust daarbij op (a) de bevoegdheden en werking van het beslissingscomité van het Hermesfonds, en (b) de verhouding tussen het beslissingscomité van het Hermesfonds en het raadgevend comité bij het AIO.

¹ SERV, Advies "Herstructurering van het beleidsdomein EWI", 15 juni 2015, <http://www.serv.be/node/9826>.

Bevoegdheden en werking van beslissingscomité van het Hermesfonds

- In afwachting van de samenstelling van het Hermes-beslissingscomité, voorziet art. 89 van het ontwerpbesluit dat na ontbinding van het IWT, het hoofd van het Agentschap Innoveren en Ondernemen de beslissingsbevoegdheid van de Raad van Bestuur van het IWT overneemt. De SERV dringt er op aan dat de samenstelling van het beslissingscomité en de goedkeuring van zijn huishoudelijk reglement zo snel mogelijk worden vastgesteld, waardoor de **overgangperiode** strikt beperkt kan worden in de tijd of zelfs kan vermeden worden.
- De **bevoegdheid van het beslissingscomité** bij het Hermesfonds wordt in het ontwerp van besluit in wezen afgebakend door de instrumenten opgenomen in specifieke besluiten van de Vlaamse Regering toe te wijzen voor besluitvorming aan de bevoegdheid van het comité. Het voorliggend ontwerp van besluit beperkt in eerste instantie deze bevoegdheid door te verwijzen naar een aantal uitvoeringsbesluiten die aansluiten bij het innovatiebeleid, hetgeen met andere woorden de overdracht van de instrumenten van het IWT impliceert. De nota aan de Vlaamse Regering stelt weliswaar dat nieuwe of bestaande (economische steun)instrumenten in de toekomst kunnen toegevoegd worden aan de bevoegdheid van het beslissingscomité, en dit via een wijziging van de relevante besluiten van de Vlaamse Regering. M.a.w. kunnen de steuninstrumenten die momenteel beheerd worden door het Agentschap Ondernemen, en het economisch ondersteuningsbeleid vormgeven, in de toekomst nog onder de beslissingsbevoegdheid van het beslissingscomité worden ondergebracht. De SERV denkt daarbij onder meer aan de ecologiepremie, de strategische ecologiesteun, de strategische transformatiesteun ... Dergelijke situatie, waarbij een asymmetrie in de beslissingsbevoegdheid ontstaat (beslissingscomité versus administratie Agentschap (Innoveren en) Ondernemen / Vlaamse Regering, zie ook verder), verhindert volgens de SERV dat de potentiële voordelen van een echte integratie van beide agentschappen optimaal en volledig worden benut. De facto dreigt men zo immers de bestaande situatie met verschillende aanvraagprocedures voor economische en investeringssteun (bij AO) enerzijds en voor innovatiesteun (IWT) anderzijds onder een 'nieuwe', overkoepelende organisatie te bestendigen. Ook de 'klanten'-gebruikers van de steuninstrumenten van het AIO zullen worden geconfronteerd met een zeer verschillende, dubbele procedurele aanpak bij de aanvraag en toewijzing van steun, waardoor er in praktijk weinig of geen verschil met het verleden zal ervaren worden. Bijgevolg lijkt dit voorstel in te druisen tegen de onderliggende motivatie en drijfveren (optimalisatie, transparantieverhoging en stroomlijning) om beide agentschappen te integreren. Dergelijke asymmetrie kan bovendien aanleiding geven tot conflicten inzake beslissingsbevoegdheid en aansturing van het agentschap en de betrokken steuninstrumenten.

Voor de SERV is het dan ook evident en essentieel dat het op te richten beslissingscomité ook de toewijzingsbevoegdheid krijgt over economische instrumenten van enige omvang ter ondersteuning van investeringen bij ondernemingen, zoals bv. de strategische transformatiesteun en de strategische ecologiesteun. De SERV vraagt daarbij specifiek naar een duidelijk referentiekader en concrete timing voor de overdracht van bevoegdheden. Ook hier dient de overgangperiode bijgevolg tot een minimum beperkt te blijven.

- Wat de **samenstelling van het beslissingscomité** betreft, heeft de SERV in zijn advies van 15 juni 2015¹ benadrukt dat de vertegenwoordiging van het ruime en diverse bedrijfsleven (industrie, diensten, en social-profit) binnen zowel het beslissingscomité van het Hermesfonds (als meerderheids-vertegenwoordiging) als binnen de Raad van Bestuur van het vernieuwde FWO (als minoritaire vertegenwoordiging), de formele samenwerking tussen beide instellingen ten goede kan komen en op termijn kan leiden tot een meer open en informele samenwerking tussen de verschillende actoren. De SERV stelt echter vast dat het door de Vlaamse Regering finaal goedgekeurde ontwerp van decreet wel de minoritaire vertegenwoordiging van het bedrijfsleven binnen de Raad van Bestuur van het FWO+ heeft behouden, maar niet de meerderheidsvertegenwoordiging van het bedrijfsleven binnen het Hermes-beslissingscomité. De SERV betreurt deze beslissing en vraagt dat de vooropgestelde en wenselijke gespiegelde symmetrie tussen de beheersorganen van het AIO en het FWO+ wordt hersteld door: (i) in het Hermes-beslissingscomité bijkomend één of twee extra vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven op te nemen, wat tevens moet toelaten het ruime en diverse bedrijfsleven (industrie, diensten, en social-profit) te betrekken en vertegenwoordigd te zien, en (ii) te verzekeren dat de voorzitter van het Hermes-beslissingscomité benoemd wordt onder de leden-vertegenwoordigers van het bedrijfsleven die vertrouwd moeten zijn met het economisch, wetenschaps- en innovatiebeleid², zoals het ontwerpdecreet nu voorziet dat de voorzitter van de Raad van Bestuur van het FWO+ een vertegenwoordiger van de universiteiten moet zijn. Daarentegen apprecieert de SERV wel dat in het op te richten Hermes-beslissingscomité een rechtstreekse betrokkenheid van de sociale partners wordt voorzien. Dergelijke vertegenwoordiging van de sociale partners in een beslissingsorgaan van het Hermesfonds zal ongetwijfeld een meerwaarde hebben voor de werking ervan.

De SERV stelt zich, ten slotte, ernstige vragen bij de **procedure tot aanstelling van de onafhankelijke bestuurders** in de Raad van Bestuur van het FWO+. Art. 19 van het door de Vlaamse Regering finaal goedgekeurde ontwerp van decreet bepaalt immers dat de academische vertegenwoordigers in de Raad van Bestuur van het FWO+, weliswaar na een oproep tot kandidaatstelling, de voorwaarden bepalen waaraan kandidaat onafhankelijke bestuurders moeten voldoen, alsook dat zij een voordrachtrecht krijgen ten aanzien van de Vlaamse Regering wat betreft de onafhankelijke bestuurders. Met andere woorden, de bestuurders namens de kennisinstellingen krijgen de mogelijkheid een voorafgaandelijke profielbepaling, screening en selectie door te voeren van de kandidaat-bestuurders vanuit het bedrijfsleven. Dit druist in tegen de basisprincipes van *good governance*, in bijzonder wat betreft de aanstelling en rol van onafhankelijke bestuurders. Finaal zal het weliswaar de Vlaamse Regering zijn die de onafhankelijke bestuurders aanstelt (uit de shortlist voorgedragen door de andere (“afhankelijke”) bestuurders van het FWO), maar volgens de SERV biedt dit onvoldoende garanties dat de onafhankelijke bestuurders voluit hun rol zullen kunnen spelen en het bedrijfsleven een stem zullen kunnen geven in het beheer en de werking van het FWO+ alsook de

² Zoals voorzien in art. 19 van het finaal goedgekeurde ontwerp van decreet, dat voorziet in een vernieuwing van het oorspronkelijke art. 19, waarbij in paragraaf 2 onder meer het volgende wordt bepaald: “*De onafhankelijke bestuurders zijn bovendien afkomstig uit het bedrijfsleven en zijn vertrouwd met het wetenschaps- en innovatiebeleid.*”

aandacht voor maatschappelijke relevantie en marktgerichtheid van fundamenteel onderzoek binnen de Raad van Bestuur van het FWO+ scherp zullen kunnen houden. De SERV acht het daarom wenselijk dat de aanstelling van onafhankelijke bestuurders verder geobjectiveerd wordt. Het FWO+ kan bijvoorbeeld de oproep tot kandidatuurstelling zelf wel beheren, zonder echter zelf een screening en voorselectie door te voeren. Eventueel kan overwogen worden die taak toe te wijzen aan een onafhankelijke partij, bv. het departement EWI.

Verhouding Hermes-beslissingscomité en het raadgevend comité bij het AIO

- De SERV merkt op dat ten gevolge van de oprichting van het beslissingscomité bij het Hermesfonds en de uitbouw van de samenstelling van het raadgevend comité bij het Agentschap (Innoveren en) Ondernemen in art. 35 van het ontwerpbesluit over de ontbinding van het IWT, een **duale governancestructuur** ontstaat binnen het Agentschap Innoveren en Ondernemen:
 - (i) enerzijds het bestaande (uitgebreide) raadgevend comité dat handelt als denktank, discussieforum en raadgevend orgaan, en
 - (ii) anderzijds het Hermes-beslissingscomité met beslissingsbevoegdheid voor instrumenten opgenomen in specifieke besluiten van de Vlaamse Regering.

De SERV stelt voor de raadgevende werking te versterken via een integratie van dit raadgevend comité binnen het op te richten beslissingscomité. Bovendien zullen het in praktijk net de leden van het beslissingscomité zijn die precies door hun nauwe betrokkenheid “hands on” de meeste kennis, ervaring en inzichten zullen hebben in de werking en effectiviteit van de steuninstrumenten van het nieuwe AIO. Het is dan ook gepast om hen te betrekken in de advisering in het kader van bv. een optimalisatie van het steuninstrumentarium. De SERV vraagt daarom dat:

- de taakomschrijving van het huidige raadgevend comité neergeschreven in de beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het Agentschap Ondernemen³ wordt toegevoegd aan de bevoegdheid van het op te richten beslissingscomité, en
- de raadgevende bevoegdheden van het beslissingscomité duidelijker worden gedefinieerd en dit bovendien ten aanzien van de minister in plaats van ten aanzien van de leidend ambtenaar van het AIO,
- zodat uiteindelijk één comité overblijft met (i) een volwaardige rol en bevoegdheden op vlak van steuntoekenning over specifieke economische en innovatie-instrumenten én (ii) een belangrijke hefboomfunctie via advisering over het beleid, de organisatie en de strategie van het AIO.

³ “Het raadgevend comité heeft enkel een adviserende bevoegdheid en geen beslissingsbevoegdheid en heeft als taak om:

- adviezen of aanbevelingen te verlenen en voorstellen te formuleren aan het hoofd van het Agentschap Ondernemen over de operationalisering van de beleidsmaatregelen voor een doelmatige, doeltreffende en klantgerichte dienstverlening, waarvoor het voormelde agentschap verantwoordelijk is;
- bij te dragen tot de kwaliteit en de optimalisering van de dienstverlening van het Agentschap Ondernemen, inzonderheid door adviesverlening die steunt op de expertise van de leden van het raadgevend comité;
- de kwaliteit van de dienstverlening op te volgen en hierover feedback te geven;
- vanuit de eigen expertise van de leden, suggesties te doen aan het hoofd van het Agentschap Ondernemen, als het daarmee vanuit zijn taakstelling beleidsgerichte input kan leveren aan het departement Economie, Wetenschap en Innovatie.”

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Caroline Copers
voorzitter